

GYUKICS GÁBOR

Bevehetetlen homokvár

■ A TANZTHEATER WUPPERTAL PINA BAUSCH-ELŐADÁSA ■

Pina Bausch visszatérő vendég az amerikai Brooklyn Academy of Music színpadán. A 2004-es Next Wave Festival keretein belül A tegnap, a ma és a holnap gyermekeinek című produkcióját mutatta be a közönségnek – annak a közönségnek, amely feltétel nélkül elfogadja a művészetét. A majdnem háromórás előadást szinte mindenki élvezettel végigülte. Nem volt könnyű. Ugyanis mindenki táncot várt. Ehhez képest a mű nagy részének körülbelül a felének semmi köze nem volt a tánchoz. A táncosok történeteket meséltek, beszélgettek, homokvárat építettek, és néha előadtak ugyan egy szóló- vagy csoporttáncot, de az előadás ennek ellenére kidolgozatlanak tűnt. Megkésztetnek éreztem a „vissza a gyermekkorba” témát is. Mára ez kissé elcséplétté vált. Tíz évvel ezelőtt talán jobban működött volna. A táncosok azonban megfeleltek az elvárásnak, tehetségüknek és technikájuknak köszönhetően sikeresen fedezték fel és ábrázolták a belső gyermeki ént. Jóleső érzéssel töltött el az is, hogy Pina Bausch eltért a tőle megszokott tematikától, de az egész mégis egy nagy bohócériává sikeredett.

Az apró ázsiai táncosnő, Ditta Miranda Jasfi sem a gyermeki létet sugározta, inkább valamilyen ártatlansággal teli, gátolthatatlan természeti erőt sugallt. Az ugyancsak kis termetű férfi szereplő hiába képzett táncos, hosszúra sikerült szólója az előadás egyik leggyengébb pontja volt. Pina Bausch általában megbízhatóan és hozzáértően választja ki táncosait, de ennek a kettőnek a kiemelésével nem aratott sikert. Csoportkoreográfiái e két szólónál sokkal meggyőzőbbek voltak. Itt nem az volt a lényeg, hogy az arctalan táncosok csapata megvalósítsa a koreográfus ötleteit, hanem az, hogy érzékelhetővé váljon: minden táncos önálló individuum, és a saját táncát járja.

A történetek és a beszélgetések humorosak és élvezhetőek, az embernek mégis az az érzése támadt, hogy a könnyű, komédiumba illő, amellől elnyújtott produkcióval kissé lenézik a közönséget. Ennek talán az lehet a magyarázata, hogy Pina Bauschnak elege volt a komor, szikár, durva életérzést bemutató művekből, és valami letisztult, gyengéd, bájos világot kívánt bemutatni.

A legerősebb jelenet az első, amikor egy férfi, aki az asztal szélén, a barátja mellett üldögél, többször is megpróbál lefordulni

Stephanie Berger felvétele

Jelenet a Pina Bausch-előadásból

az asztalról, de az utolsó pillanatban, amikor már zuhanna fejjel lefelé, a másik férfi elkapja ég felé meredő lábánál fogva, és visszahúzza. Ebben a jelenetben a törekénység, a férfiúi gyengédség, a tragikus és egyben humoros emberi kötöttségek ábrázolása fonódik össze a lehetetlennek tűnő mozdulatok megvalósításával, a fizikai törvények tagadásával.

A szólisták közül egyértelműen kiemelkedett Pina Bausch veterán táncosa, Dominique Mercy, aki mintegy a koreográfián túllépve ábrázolja a kétségbeesést és az emberi felemelkedést. Szólójának végén betársul hozzá Pascal Merighi, aki „kifújja” a színről az öt lábujjhegyen körüljáró előadót, hogy saját, személyes, egyénre szabott szólója következhesen.

Említésre méltó az a jelenet is, amelyben az egyik férfi táncos ráfekszik egy nőre, akit pillanatokkal később egy másik férfi kiránt alóla. Ennek a mozdulatsornak az átvétele és más hármasok általi folyamatos ismétlése nagyon szépen emelte ki a szerelem és/vagy a szerelmi aktus örök szükségességét.

A társulat többi veterán táncosai, a nők, Julie Anne Stanzak, Nazareth Panadero és Helena Pikon inkább a verbalitásból tűntek ki. Rövidke szólókkal, hosszú lére

eresztett mozgásszínházi gegekkel és dialógusokkal hívták fel magukra a figyelmet. Hozzá kell tenni, hogy mindezt tökéletes átéléssel, profi módon és szórakoztatóan tették – én azonban táncolni szerettem volna látni őket, mert azt azért jobban tudnak.

Pina Bausch tökéletesen bánik a nyers erővel, a frissességgel és a dinamikával még akkor is, ha koreográfiája zabolátlannak és merésznek tűnik, amelyhez nem illenek a verbális részek. Ahhoz, hogy az előadás egészében véve nem hagy hiányérzetet, mindenféleképpen hozzájárult a zenei válogatás. Törés nélkül, szépen megférnek egymás mellett a különböző stílusok, a klasszikustól a rockzenéig: mindegyik a megfelelő helyen, maximálisan a célhoz illően van fel- és kihasználva. A zene nem kiszolgálja a táncot, hanem egyrangú vele. Az előadás frenetikus csoporttáncokkal végződik, amelyben mindenki megismétli saját szólóját. A jó befejezés – és ezt Pina Bausch pontosan tudja – feledteti az előadás gyengébb pontjait.

Az előadás magyar vonatkozásai: a szövegbe Esterházy Péter *Harmonia Caelestis* című regényéből illesztettek részleteket, illetve elhangzott Lajkó Félix *Etno Song* című műve is.